

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

6 жовтня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого Прокопенка О.Б.,
суддів: Гриціва М.І., Коротких О.А., Кривенка В.В.,
Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Самсіна І.Л.,
Терлецького О.О., –

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Гречко Тетяни Миколаївни до Головного управління Міністерства доходів і зборів України у Полтавській області (далі – Управління) про стягнення заборгованості з індексації заробітної плати,

в с т а н о в и л а:

У листопаді 2014 року Гречко Т.М. звернулась із позовом до Управління про стягнення заборгованості з індексації заробітної плати за період з 19 червня 2012 року по 3 березня 2014 року у розмірі 5830 грн 24 коп., суми компенсації втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням термінів її виплати за період з 1 липня 2012 року по 14 листопада 2014 року у розмірі 976 грн 56 коп. та 42 544 грн 64 коп. середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні.

На обґрунтування позовних вимог Гречко Т.М. зазначила, що відповідач допустив порушення її трудових прав, зокрема права на оплату праці. Порушення права на оплату праці полягає у бездіяльності роботодавця, який після прийняття працівника на роботу в порядку переведення не нарахував та не виплатив останньому індексацію на заробітну плату. Несвоєчасна виплата індексації на

заробітну плату призводить до втрати працівником частини грошового доходу у вигляді індексації у зв'язку з порушенням термінів її виплати, який також підлягає компенсації, а також свідчить про затримку роботодавцем розрахунку при звільненні.

Суд установив, що наказом начальника державної податкової інспекції у м. Полтаві Полтавської області Державної податкової служби України (далі – Інспекція; ДПС відповідно) від 18 червня 2012 року № 92-о Гречко Т.М. звільнена з 18 червня 2012 року з посади головного державного податкового ревізора-інспектора відділу податкового контролю фізичних осіб управління оподаткування фізичних осіб у зв'язку з переводом її на роботу до ДПС у Полтавській області в порядку пункту 5 статті 36 Кодексу законів про працю України.

Наказом голови ДПС у Полтавській області від 19 червня 2012 року № 122-о Гречко Т.М. призначена в порядку переведення на посаду старшого державного податкового інспектора відділу адміністрування податків на доходи фізичних осіб управління оподаткування фізичних осіб ДПС у Полтавській області (правонаступником якої є Управління) як така, що успішно пройшла стажування.

3 березня 2014 року Гречко Т.М. звільнена з Управління за згодою сторін.

Згідно з довідкою Інспекції від 8 липня 2014 року № 159/16-01-05-70 при нарахуванні Гречко Т.М. заробітної плати для розрахунків індексації доходів громадян застосовувався базовий місяць лютий 2008 року. На момент її звільнення сума індексації грошових доходів склала 549 грн 19 коп.

Посилаючись на те, що при виплаті відповідачем заробітної плати з часу прийняття на посаду в порядку переведення не проводилася жодного разу індексація заробітної плати, Гречко Т.М. вважає порушеними права, гарантовані їй Законом України від 3 липня 1991 року № 1282-ХІІ «Про індексацію грошових доходів населення» (в редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі – Закон № 1282-ХІІ), у зв'язку з чим звернулася до суду з цим позовом.

Полтавський окружний адміністративний суд постановою від 17 грудня 2014 року, залишеною без змін ухвалою Харківського апеляційного адміністративного суду від 18 березня 2015 року, у задоволенні позову відмовив.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 7 квітня 2015 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Гречко Т.М. на попередні рішення судів.

У заяві про перегляд судових рішень Верховним Судом України з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України, Гречко Т.М. просить скасувати ухвалу Вищого адміністративного суду України від 7 квітня 2015 року та ухвалити нове рішення, яким її позов задовольнити.

На обґрунтування заяви надала копії рішень Вищого адміністративного суду України від 21 березня та 21 липня 2014 року (справи №№ К/800/14688/14, К/800/39422/14 відповідно), які, на її думку, підтверджують неоднакове застосування касаційним судом одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, а саме пункту 5 Порядку проведення індексації

грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078 (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі – Порядок).

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що підстав для задоволення заяви немає.

У справі, що розглядається, відмовляючи у відкритті касаційного провадження у справі, суд касаційної інстанції погодився з висновками судів першої та апеляційної інстанцій про те, що стягнення з відповідача сум індексації заробітної плати є безпідставним, оскільки листом Міністерства праці та соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики) від 20 вересня 2007 року № 59/10/136-07 надано роз'яснення, згідно з яким щодо новоприйнятих працівників Порядком не передбачено механізму індексації заробітної плати для цих працівників, а рішення про індексацію заробітної плати таким працівникам підприємство може приймати самостійно. Для новоприйнятих працівників у червні 2012 року базовий місяць був закріплений наказом ДПС у Полтавській області від 12 червня 2012 року № 93-з «Про індексацію грошових доходів працівників Державної податкової служби у Полтавській області за червень 2012 року» (далі – наказ № 93-з). І лише з прийняттям Кабінетом Міністрів України постанови від 13 червня 2012 року № 526 «Про внесення змін до Порядку проведення індексації грошових доходів населення» на законодавчому рівні було врегульовано питання проведення індексації для працівників, яких переведено в інші установи. Проте вказана постанова набрала чинності з 21 червня 2012 року, тоді як Гречко Т.М. була переведена на іншу посаду 19 червня 2012 року, у зв'язку з чим остання не підпадає під дію вказаної норми.

Водночас у наданому для порівняння рішенні від 21 березня 2014 року (справа № К/800/14688/14) Вищий адміністративний суд України у подібних відносинах погодився з висновками судів першої та апеляційної інстанцій про те, що оскільки на час прийняття наказу від 22 березня 2012 року № 2-Ф про визначення позивачу базового місяця для проведення індексації заробітної плати – березня 2012 року – правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення було встановлено лише Порядком і особливостей щодо індексації грошових доходів для працівників, переведених на іншу посаду, на той час визначено не було, тому Генічеська об'єднана державна податкова інспекція Головного управління Міністерства доходів і зборів України у Херсонській області зобов'язана була керуватися пунктом 5 Порядку.

У рішенні Вищого адміністративного суду України від 21 липня 2014 року (справа № К/800/39422/14) цей суд у подібних відносинах погодився з висновками суду апеляційної інстанції про те, що оскільки на момент призначення позивача на посаду головного спеціаліста відділу містобудування та архітектури Вознесенської міської ради Миколаївської області, тобто станом на 1 березня 2012 року, передбаченого пунктом 10-2 Порядку механізму визначення базового місяця для

працівників, яких переведено на інші посади, ще не існувало, то відповідачу при вирішенні питання про нарахування позивачу індексації заробітної плати необхідно було виходити з приписів діючого в цей період пункту 5 Порядку.

Згідно з частиною першою статті 2 Закону № 1282-ХІІ індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру, у тому числі й оплата праці (грошове забезпечення).

Згідно зі статтею 4 вказаного Закону індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який устанавлюється в розмірі 101 відсотка. Обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком починаючи з місяця введення в дію цього Закону. Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений у частині першій цієї статті. Підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

Відповідно до статті 6 Закону № 1282-ХІІ у разі виникнення обставин, передбачених статтею 4 цього Закону, грошові доходи населення визначаються як результат добутку розміру доходу, що підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення, та величини індексу споживчих цін. Порядок проведення індексації грошових доходів населення визначається Кабінетом Міністрів України.

17 липня 2003 року Кабінет Міністрів України затвердив Порядок, який визначає правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення.

Згідно з пунктом 1¹ Порядку підвищення грошових доходів громадян у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін. Індекс споживчих цін обчислюється Державним комітетом статистики України і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях. Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений в абзаці другому цього пункту.

Пунктом 2 Порядку передбачено, що індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, у тому числі оплата праці найманих працівників підприємств, установ, організацій у грошовому виразі, яка включає оплату праці за виконану роботу згідно з тарифними ставками (окладами) і відрядними розцінками, доплати, надбавки, премії, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, а також інші компенсаційні виплати, що мають постійний характер.

Суд установив, що переведення Гречко Т.М. з Інспекції до ДПС у Полтавській області було здійснено шляхом припинення трудових відносин із

попереднім роботодавцем, про що свідчать заява Гречко Т.М. та наказ від 18 червня 2012 року № 92-о, згідно з яким проведено повний розрахунок із працівником. Виконання обов'язків на посаді старшого державного податкового інспектора відділу адміністрування податків на доходи фізичних осіб управління оподаткування фізичних осіб ДПС у Полтавській області Гречко Т.М. розпочала як новоприйнятий працівник, що підтверджується її заявою від 18 червня 2012 року про призначення на посаду та наказом ДПС у Полтавській області від 19 червня 2012 року № 122-о.

Відповідно до пункту 14 Порядку роз'яснення щодо застосування цього Порядку надає Мінсоцполітики.

Листом Мінсоцполітики від 20 вересня 2007 року № 59/10/136-07 надано роз'яснення, згідно з яким щодо новоприйнятих працівників Порядком не передбачено механізму індексації заробітної плати для цих працівників. Рішення про індексацію заробітної плати таким працівникам підприємство може приймати самостійно.

Суд встановив, що 12 червня 2012 року ДПС у Полтавській області прийняла наказ № 93-з, який передбачав непроведення індексації заробітної плати для всіх працівників, прийнятих на роботу, зокрема у червні 2012 року.

Разом з тим згідно з пунктом 10.2 Порядку (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 червня 2012 року № 526 «Про внесення змін до Порядку проведення індексації грошових доходів населення»; далі – постанова № 526) для працівників, яких переведено на іншу роботу на тому ж підприємстві, в установі або організації, а також переведено на роботу на інше підприємство, в установу або організацію або в іншу місцевість, та у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці у разі продовження такими працівниками роботи сума індексації зберігається, якщо сума збільшення заробітної плати менша, ніж сума індексації, яка повинна нараховуватися за відповідний місяць. У разі коли сума збільшення заробітної плати більша, ніж сума індексації, яка повинна нараховуватися за відповідний місяць, такий місяць вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації.

Порядок було доповнено пунктом 10-2 лише з прийняттям постанови № 526, яка набрала чинності 21 червня 2012 року.

Ураховуючи наведене, суд у цій справі дійшов обґрунтованого висновку про те, що право на нарахування індексації у позивача у спірному періоді не виникло.

Крім того, зважаючи на те, що вимоги щодо стягнення сум компенсації втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням термінів її виплати та щодо стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні є похідними від основної вимоги, то за умови відсутності підстав для задоволення основної вимоги немає фактичних підстав й для задоволення всіх похідних вимог.

Отже, колегія суддів дійшла висновку про те, що суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій у справі, що розглядається, правильно застосували норми матеріального права.

Відповідно до частини першої статті 244 Кодексу адміністративного

судочинства Верховий Суд України відмовляє в задоволенні заяви, якщо обставини, які стали підставою для перегляду справи, не підтвердилися.

Ураховуючи наведене та керуючись статтями 241, 242, 244 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

У задоволенні заяви Гречко Тетяни Миколаївни відмовити.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.

Головуючий

О.Б. Прокопенко

Судді:

М.І. Гриців

П.В. Панталієнко

О.А. Коротких

І.Л. Самсін

В.В. Кривенко

О.О. Терлецький

В.Л. Маринченко